
共にある命

Vivo kunestanta

山口真一 / Yamaguti Sin'iti

阿弥陀経というお経の中に、共命鳥（ぐみょうちょう）という鳥が出てきます。この鳥は、人間の顔をした二つの頭をもち、極楽浄土で美しい声で鳴いている、とのこと。サンスクリットでは"jīva-jīvaka"といます。"jīva"とは「命」という意味です。

さて、この鳥は、仏本行集経（ぶつほんぎょうじつきょう）というお経では、次のように描かれています。頭が二つなので、それぞれにカルダとウパカルダと名づけられていました。ウパカルダは、自分が眠っている間にカルダがおいしい木の実を腹いっぱい食べるため、起きたときには満腹でなにもごちそうが食べられません。お腹は一つだから。いつもこれを不満に思っていたウパカルダは、あるとき毒の実を見つけました。これを自分が食べれば、同じ身体を持つカルダは死んでしまうだろうと考えたウパカルダは、カルダが眠っている間に毒の実を食べました。案の定、カルダは悶絶して死んでしまいます。しかし当然のことながら、胴体は一つなのでウパカルダもやはり死んでしまったということです。また別の経によれば、ウパカルダがカルダの

La sutro pri Sukavatio¹⁾ priskribas birdon nomatan "vivo kunestanta". Tiu ĉi birdo havas du kapojn ambaŭ kun homa vizaĝo, kaj kantadas belsone en la Sukavatio. Ĝia sanskrita nomo estas "jīva-jīvaka". "Jīva" signifas vivon.

Laŭ la sutro kolektanta vortojn kaj agojn de la Budho, tiu ĉi birdo estas klarigita jene: la birdo havas du kapojn respektive nomatajn "Karda" kaj "Upakarda". Kiam Upakarda dormas, Karda manĝas bongustajn nuksojn ĝissate. Kiam Upakarda vekigās, ĝi povas manĝi nenium frandaĵon pro ventro jam satigita. Ambaŭ havas komunan ventron. Upakarda, kiu ĉiam estis malkontenta pri tio, hazarde trovis nukson venenan. Ĝi pensis: se mi manĝos ĉi tion, Karda certe mortos, ĉar ĝi havas komunan korpon kun mi. Kaj Uparada manĝis venenan nukson, dum Karda dormis. Efektive Karda mortis baraktante. Memkompreneble tamen ankaŭ Upakarda mortis, ĉar ili havas komunan korpon. Alia sutro priskribas tiun ĉi anekdoton iom alimaniere: Upakarda pikis al Karda la

¹⁾ Sukavatio: Neologismo. La lando de feliĉego, kiun konstruis Amitabo. En la sanskrita, *sukhāvātī*.

頭を突っついて殺してしまったが、殺されたカルダの頭が腐ってきて、腐敗がウパカルダにまで及んで自分も死んでしまった、と。

この愚かな鳥の話は、私たちに何を物語っているのでしょうか。

「他を滅ぼすことは、自分を滅ぼすことだ」

あたりまえのことですが、胴体が一つならば命は共有されているのです。それは実は私たち人間についても同じことで、一つの生態系、一つの地球の上で生きているわけですから、環境のある部分がだめになったら、それは必然的に他の部分に影響を及ぼします。自分の利益のために環境を破壊してきた結果、現代の私たち人類は深刻な危機を迎えています。

人間と人間の関係についても同じことが言えます。他者を傷つけたり殺したりすることは自分を破壊することです。生物学的な意味での命が失われなくても、人格が破壊されます。人間性を失った人間は、もはや人間とはいえません。

カルダとウパカルダは、後に阿弥陀仏によって救済され、浄土へと迎え入れられて共命鳥とよばれるようになりました。そして浄土から、**「他を滅ぼすことは、自分を滅ぼすことだ」**と、私たちに美しい声で鳴き続けているのです。

kapon por mortigi ĝin, sed poste la kapo iom post iom putriĝis; la putro disvastiĝis ĝis Upakardo kaj finfine mortigis ĝin.

Kion do la anekdoto pri tiu ĉi stulta birdo rakontas al ni?

Rompi aliulon estas rompi memon.

Memkompreneble, se korpo estas unu, vivo estas komune posedata. Tio estas sama kiel ĉe ni homoj; ni vivas en unu ekologia sistemo, aŭ sur unu terglobo. Tial, se iu parto de nia medio malboniĝas, ĝi konsekvence donas influon sur aliaj partoj. Ni modernaj homoj ja alfrontas severan krizon pri tio ke ni rompdis medion por nia propra profito.

La rilato inter homoj estas sama kiel tiu inter homo kaj medio. Vundi aŭ mortigi aliulon kondukas al memrompado. Tio ne nepre signifas, ke mortiginto aŭ vundinto perdas sian vivon en la senco de biologio, sed certe signifas, ke lia personeco estas perdita. Tiu, kiu perdis homecon, jam ne indas je la nomo de homo.

Poste Karda kaj Upakarda estis savita de Amitabo kaj venigita al la Purlando. Tie ili nomiĝis birdo de "vivo kunestanta". La birdo el la Purlando ĉiam kantadas alvoke por ni homoj, **"Rompi aliulon estas rompi memon."**